IMPACTUL DATORIEI PUBLICE INTERNE ASUPRA SECURITĂȚII FINANCIARE ÎN CONDIȚIILE DE CRIZĂ ECONOMICĂ

Nicolae FĂRÎMĂ, drd., USM
Tatiana MANOLE, dr. hab., prof. univ., IEFS

Recenzent: Gheorghe ILIADI, dr. hab., prof. univ., IEFS

În acest articol se reflectă trăsăturile securității financiare şi a crizei economice, fiind elucidată corelația reciprocă, precum şi principalii indicatori de evaluare. Asigurarea securității financiare contribue la prognozarea şi atenuarea efectelor crizei economice.

Totodată, este reflectată esența şi conținutul procesului de formare şi gestionare a datoriei publice interne, ca parte componentă a datoriei publice globale. Este abordată semnificația datoriei publice interne în cadrul realizării politicilor economice ale statului, fiind evidențiate aspectele pozitive şi negative, în corelație cu securitatea economică.

Cuvinte cheie: *securitate economică, securitate financiară, politici publice, indicatori ai securității financiare, criză economică, datorie publică internă, managementul datoriei publice interne, politici economice ale statului.*

Pe parcursul dezvoltării istorice a statelor, permanent a existat tendința de a realiza politicile publice luînd în considerație securitatea financiară, în dependență de factorii sociali, politici, economici etc., avînd ca obiectiv primordial asigurarea securității naționale.

Securitatea națională a Republicii Moldova se realizează prin măsuri adecvate de natură politică, economică, diplomatică, socială, juridică, educativă, administrativă şi militară, prin activitate de informații, contrainformații, precum şi prin depăşirea eficientă a crizelor, în conformitate cu legislația în vigoare şi cu dreptul internațional [1].

Prin urmare, sistemul de securitate cuprinde practic toate domeniile societății care se instituie, menține şi dezvoltă în mod diferit de la un stat la altul, în dependență de prioritățile şi capacitățile administrative ale acestora.

Scopul primordial al sistemului economic este ca statul

IMPACT OF THE INTERNAL PUBLIC DEBT OVER THE FINANCIAL SECURITY IN CONDITIONS OF ECONOMIC CRISIS

Nicolae FARIMA, PhD student, USM
Tatiana MANOLE, PhD, professor, IEFS

Reviewer: Gheorghe ILIADI, PhD, professor, IEFS

This article reflects the features of financial safety and economic crisis, relating to mutual correlation and evaluation of key indicators. Providing financial security contributes to the prediction and mitigation of the economic crisis.

Also, this article reflects the essence and the contents of formation and administration process of intern public assets, as a component part of the global public assets. Concomitantly, is approached the meaning of the internal public debt as part of the state economic politics, being destinguished the positive and negative aspects, correlated with economic security.

Key words: *economic security, financial security, public policy, indicators of financial security, economic crisis, internal debt, management of internal debt, state economic politics.*

During the historical development of states, there has always existed the tendence to develope the public policies taking into account the financial security, depending on the social, political and economic factors, having the primary objective the assurance of the national security.

Moldova's national security is achieved through the appropriate political, economic, diplomatic, social, legal, educational, administrative and military means, through business intelligence, counterintelligence, and by effectively crisis overcoming the in accordance with the current law and international law [1].

Therefore, the security system includes almost all areas of society that are established, maintained and developed differently from state to state, depending on their priorities and administrative capacities.

The primary aim of the economic system is that the

să asigure standarde adecvate de viata pentru populație, cresterea puterii economice naționale pe plan intern şi extern. Astfel, statul are obligativitatea de a monitoriza activitatea economico-financiară, care direct afecteaza securitatea națională.

În literatura de specialitate, securitatea economică este definită ca un mediu economic, în cadrul căruia este asigurată creşterea economică durabilă [8, p.22].

Securitatea economică este o prioritate a politicilor financiare publice. După cum menționează cercetătorul Irina Taran, securitatea economică reprezintă baza fundamentală conform căruia poate fi determinată eficiența statului. [9, p.22].

În opinia cercetătorului Irina Taran securitatatea financiară a statului poate fi concepută ca niste parametri stabili ai sistemului de plăți şi ai sistemului economico-financiar în ansamblu, capacitatea politicilor de a neutraliza impactul crizelor financiare mondiale asupra sistemului socialpolitic, preîntîmpinarea fluxului de capital peste hotare, atragerea şi utilizarea eficientă a împrumuturilor străine [9, p.23]. Astfel, securitatea financiară este elementul principal al securității economice.

Securitatea financiară a statului este condiția principală pentru realizarea suverană a politicilor economico-financiare, în conformitate cu interesele naționale [8, p.103].

Securitatea financiară este determinată de eficiența politicilor bugetare, fiscale, creditar-monetare [6, p.91]

Securitatea financiară include un complex de măsuri, metode şi mijloace de protecție a intereselor economice ale statului la nivel macroeconomic, structurilor corporative, precum şi asupra activității agenților economici la nivel microeconomic. Securitatea financiară a statului este determinată de următoarele criterii:

- asigurarea dezvoltării economice durabile;
- asigurarea stabilității sistemului de plăți şi a indicatorilor financiari de bază;
- neutralizarea impactului crizelor financiare, structurilor tenebre asupra sistemului economic [7, p.44].

Securitatea financiară este asociată cu noțiunea de risc, care semnifică eventualele pierderi financiare în condiții incerte. Riscul îmbină evenimentele nefavorabile precum şi volumul unor pierderi posibile legate cu acest eveniment. Astfel, securitatea financiară poate fi definită ca un sistem de riscuri care corelează reciproc.

Evaluarea nivelului de securitate financiară se efectuează ținîndu-se cont de politica bugetar-fiscală, politica monetară, sistemul bancar, sistemul de asigurare, inflație, gestionarea datoriei, piața de capital, rezervele de aur, climatul investițional.

Pentru studierea mai profundă a problemelor securității financiare este necesar de a ține cont de următorii indicatori ce determină stabilitatea sistemului financiar, după cum urmează:

1) Indicatorii securității financiare în domeniul creditar-monetar: a) nivelul inflației anuale; masa monetară în raport cu PIB (coeficientul monetizare; b) cota banilor numerar în cadrul masei monetare (M2); c) dolarizarea circuitului bănesc (cota depozitelor în valută

state has to ensure adequate standards of living for the population and the increase of the national economic power internally and externally. So, the state has the obligation to monitor the economic-financial activity, which directly affects the national security.

In the specialized literature, the economic security is defined as an economic environment in which there is provided the sustainable growth. [8, p.22].

Economic security represents a priority for the financial public policies. As researcher Irina Taran mentions, economic security is the fundamental basis that determines the state's efficiency [9, p.22].

According to researcher Irina Taran, the financial security of the state can be seen as some fixed parameters of the system of payments and of the economic-financial system as a whole, the ability of policies to neutralize the impact of global financial crisis on the social-political system, prevention of flow of capital abroad, attraction and effective use of the foreign loans [9, p.23]. Thus, the financial security is the main element of the economic security.

Financial security of the state represents the condition for the sovereign achievement of the economic - fin ancial policies in accordance with national interests [8, p. 103].

Financial security is determined by the efficiency of budgetary, fiscal, credit-monetary policies [6, 91].

Financial security includes a complex of measures, methods and means of protecting the economic interests of the state at the macroeconomic level, of the corporate structures, as well as economic activity at the microeconomic level. Financial security of the state is determined by the following criteria:

- Ensuring a sustainable economic development;
- Ensuring the stability of payment system and basic financial indicators;
- Neutralizing the impact of financial crisis, also of the shadow structures of the economic system [7, p.44].

Financial security is associated with the concept of risk that means possible financial loss in uncertain conditions. The risk combines the disadvantageous events and the volume of some possible losses connected with this event. Thus, financial security can be defined as a system of risks that are mutually correlated.

Evaluation of the financial security level is carried out taking into account the budgetary-fiscal policy, monetary policy, banking system, insurance system, inflation, debt management, capital market, gold reserves, the investment climate.

In order to a deeper study of the financial security problems it is necessary to take into account the following indicators that determine the stability of the financial system, as follows:

1) Financial security indicators in the monetary-crediting system: a) annual inflation, money supply relative to GDP (monetization coefficient); b) the share of cash in the monetary mass (M2); c) dollarization of the cash flow (share of the foreign currency deposits relative

străină în raport cu masa monetară; d) diferența dintre ratele procentule aplicate la credite şi depozite; pasivele sistemului bancar în raport cu PIB.

2) Indicatorii securității financiare în sfera bugetar-fiscală: a) cheltuielile bugetului public în raport cu PIB; b) veniturile bugetului public în raport cu PIB; c) deficitul bugetului de stat în raport cu PIB; d) cota surselor externe destinate acoperirii deficitului bugetar; e) datoria publică în raport cu PIB; f) mărimea cheltuielilor bugetare destinate deservirii datoriei publice; g) ponderea plăților fiscale în PIB; h) ponderea impozitelor directe în veniturile fiscale ale bugetului; i) ponderea impozitelor indirecte în veniturile fiscale ale bugetului [9, p.27].

Astfel, majoritatea indicatorilor de evaluare sunt determinați în raport cu PIB. Conform datelor prognozei preliminare a indicatorilor macroeconomici pentru anii 2011-2014, efectuată de către Ministerul Economiei şi Comerțului al Republicii Moldova, coordonată cu Fondul Monetar Internațional, produsul intern brut pentru anul 2011 se estimează în sumă de 82,1 mild. lei, cu o creştere reală comparativ cu anul 2010 de 5 %, iar pentru anii 2012-2014 se prognozează o creştere cu circa 4,8% anual [12].

to the monetary mass; d) the difference between the percentage rates applied to loans and deposits; liabilities of the banking system relative to GDP.

2) Financial security indicators in the fiscal-budgetary area: a) public expenditures relative to GDP, b) public revenues relative to GDP; c) state budget deficit relative to GDP; d) share of the foreign sources for covering the deficit budget e) public debt relative to GDP; f) the size of the budget expenditures for the public debt; g) the share of tax payments in GDP, h) the share of direct taxes in the tax revenues of the budget; i) the share of indirect taxes in the tax revenues of the budget [9, p.27].

Thus, most of the evaluation indicators are determined relative to GDP. According to the preliminary forecasts of macroeconomic indicators for the years 2011-2014, made by the Ministry of Economy of the Republic of Moldova, coordinated with the International Monetary Fund, the GDP for 2011 is estimated in the amount of 82.1 billion. lei, with a real growth of 5% compared to 2010, and an increase by about 4.8% annually is predicted for the years 2012 to 2014 [12].

Tabelul 1/Table 1

Indicatorii/ Indicators	Unitatea de măsură/ Unit of measurment	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
		Efectiv /Actual			Estimări/ Estimations	Pronostic /Forecast		
Produsul intern brut nominal /Nominal GDP	mild. lei/ billion lei	62,9	60,4	71,8	82,1	91,6	101,0	110,8
față de anul precedent în prețuri comparabile/ relative to the previous year in comparable prices	%	107,8	94	106,9	105	105	105	104,5

Sursa/Source: www.mec.gov.md, Prognoza preliminară a indicatorilor macroeconomici pentru anii 2012-2014.

Ca regulă, monitorizarea şi asigurarea securității financiare implică acțiuni de prevenire, interdicție sau penalizare din partea guvernului, care sunt orientate asupra unor elemente ce pot submina securitatea. Totodată, se ea în considerație că, piața este cea mai bună modalitate de maximalizare a eficienței economice, securității sociale si economice, inovației si distributiei etc.

Statul asigură un cadru legal clar si competent necesar pentru desfăşurarea activității economice, un sistem bancar stabil şi controlabil, un sistem de creditare efectiv şi adecvat şi un mediu investițional favorabil plasării investițiilor locale şi străine. Totodată, este asigurată monitorizarea adecvată a balanțelor de plăți şi comercială a țării cu scopul contracarării posibilităților de controlare unilaterală a resurselor naționale de către un stat străin sau de către corporații străine. Guvernul ia masurile necesare pentru conservarea energiei, formarea rezervelor necesare pentru situații de criza şi diversificarea surselor de import a energiei şi a resurselor energetice. Pentru asigurarea stabilității economice, statul încurajează formarea intreprinderilor cu participarea capitalului străin.

Sub aspect teoretic, conceptul de securitate financiară

As a rule, monitoring and ensurance of the financial security involves prevention, prohibition or penalty actions from the government, which are oriented over the elements that can undermine the security. Also, is it considered that market represents the best way to maximize the economic efficiency, social and economic security, innovation and distribution, etc.

The state provides a clear legal and competent framework for the realization of economic activity, a stable and controllable banking system, a system of effective and adequate crediting and a favorable investment environment for placing the domestic and foreign investment. It is also ensured the proper monitoring of balance of payments and commercial possibilities of the country in order to counteract the unilateral control of national resources by a foreign state or foreign corporations. Government takes the necessary steps to conserve the energy, to form the necessary reserves for crisis situations and to diversify the import sources of energy and energy resources. In order to ensure the economic stability the state encourages development of the enterprises with the participation of the

este abordat complex, avînd la bază indicatorii economico-financiari principali la baza căror este pericolul (ameninţarea).

Sistemul de securitate economico-financiară poate fi afectat atît de factori interni şi/ sau externi, care în final determină forma şi conţinutul acestuia. Factorii interni au un impact profund asupra procesului de reproducţie, iar indicatorii cantitativi şi calitativi ai acestora caracterizează nivelul de securitate economică a statului.

Pericolele interne sunt generate de următorii factori: 1) realizarea politicilor economico-financiare neadecvate; 2) calculele eronate ale autorităţilor publice; 3) corupţia şi abuzurile în sistemul de administrare a sistemului financiar [8, p.104].

Factorii externi se manifestă prin conjunctura preţurilor mondiale asupra mărfurilor energetice şi ponderea acestora în export, gradul de convertibilitate a valutei, creşterea importului marfurilor de consum, mărimea datoriei corporative. Scoaterea din ţară în cantităţi mari a mijloacelor financiare reprezintă un pericol substanţial pentru securitatea economiei naţionale.

foreign capital.

In terms of theory, the concept of financial security has a complex approach, and it is based on the main economic-financial indicators, upon which there is the danger (threat).

The economic-financial security system can be affected by both internal and/or external factors, that ultimately determine its form and content. Internal factors have a profound impact on the reproduction process and their quantitative and qualitative indicators characterize the state's economic security level.

Internal hazards are generated by the following factors: 1) fulfillment of the inappropriate economic and financial policies; 2) wrong calculations of public authorities, 3) corruption and abuses in the financial management system [8, p.104].

External factors are manifested through the global price conjuncture on energy goods and their share in export, the degree of currency convertibility, growth of consumer goods imports, the size of corporate debt. Taking away from the country in large amounts of financial funds represents a substantial danger to the economic security.

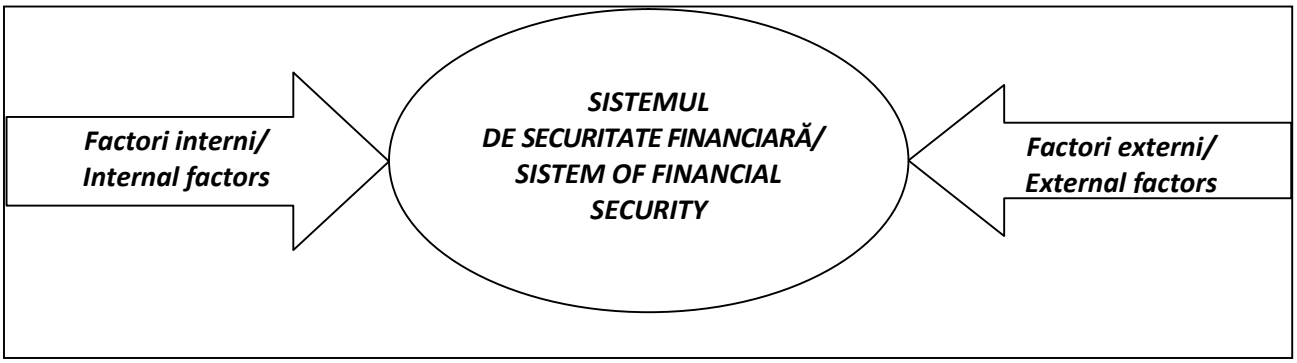

Fig. 1/Fig. 1

Sursa/Source: Elaborată de autori./ Elaborated by the authors.

Statele sunt responsabile de coordonarea, consecutivitatea şi diferenţierea măsurilor privind evitarea pericolelor apărute în domeniul financiar în dependenţă de impactul care-l produce acesta în diverse sectoare ale economiei.

Gestionarea ineficientă a sistemului de securitate financiară provoacă dificultăţi, în diverse ramuri ale economiei, atît la nivel naţional cît şi internaţional, generînd criza economică.

Criza economică se manifestă prin lipsa de lichidităţi şi prin neîncrederea între instituţiile financiare şi clienţi privind acordarea de credite, ca şi între instituţiile financiare în relaţiile interbancare, ca urmare a insolvabilităţii debitorilor.

Criza financiară actuală reprezintă, în cea mai mare parte, consecinţa unor instrumente financiare toxice şi asumării de riscuri fară acoperire pe care acestea le presupun pentru ambele parţi ale relaţiei financiare [10, p.2].

În Republica Moldova procesul de monitorizare a stabilităţii financiare şi aplicarea măsurilor de combatere a cauzei crizei financiare este exercitat de către Comitetul Naţional de Stabilitate Financiară (CNSF), creat în

States are responsible for coordination, sequencing and differentiation of measures in order to avoid the hazards that arise in the financial area, depending on their impact over various sectors of the economy.

Inefficient management of financial security system is causing problems in various branches of the economy, both at the national and international levels, generating economic crisis.

The economic crisis is manifested through the lack of liquidity and through the lack of confidence between the financial institutions and customers regarding lendings, as well as between financial institutions in the interbank relations, as a following of the insolvency of debtors.

The current financial crisis represents for the most part, the consequence of some toxic financial instruments and risk-taking without coverage that are required by the both parts of the financial relationship [10, p.2].

In Moldova, the monitoring process of the financial stability and measures to combat financial crisis is exercised by the National Committee for Financial Stability (NCFS), created in accordance with Government

conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr.449 din 2010 şi activează în baza Memorandumului de înţelegere privind menţinerea stabilităţii financiare.

Reieşind din prevederile Memorandumului de înţelegere privind menţinerea stabilităţii financiare, criza financiară sistemică apare atunci cînd una sau mai multe instituţii financiare au probleme destul de serioase cu un impact negativ semnificativ asupra economiei reale. Stabilitatea financiară poate fi definită ca o situaţie în economie caracterizată prin lipsa dezechilibrelor, ce ar putea cauza o corecţie negativă a pieţelor financiare, apariţia unei crize financiare sistemice sau incapacitatea instituţiilor financiare de a menţine efectuarea uniformă a operaţiunilor financiare.

Stabilitatea financiară se menţine prin reglementări corespunzătoare ale riscurilor actuale şi potenţiale, prin managementul eficient al mecanismelor de gestionare şi redistribuire a riscurilor şi prin asigurarea încrederii populaţiei în sistemul financiar [13].

Decision no.449 of 2010 and operates under a Memorandum of Understanding for maintaining financial stability.

Based on the Memorandum of Understanding on financial stability mentainance, the systemic financial crisis occurs when one or more financial institutions have serious problems with a significant negative impact on the real economy. Financial stability can be defined as a situation in the economy, characterized by lack of imbalances that could cause a negative correction in financial markets, the emergence of a systemic financial crisis or the failure of financial institutions to maintain a uniform conducting of financial transactions.

Financial stability is maintained through appropriate regulations over the actual and potential financial risks, through the effective management of risk management and redistribution mechanisms and through assuring public confidence in the financial system [13].

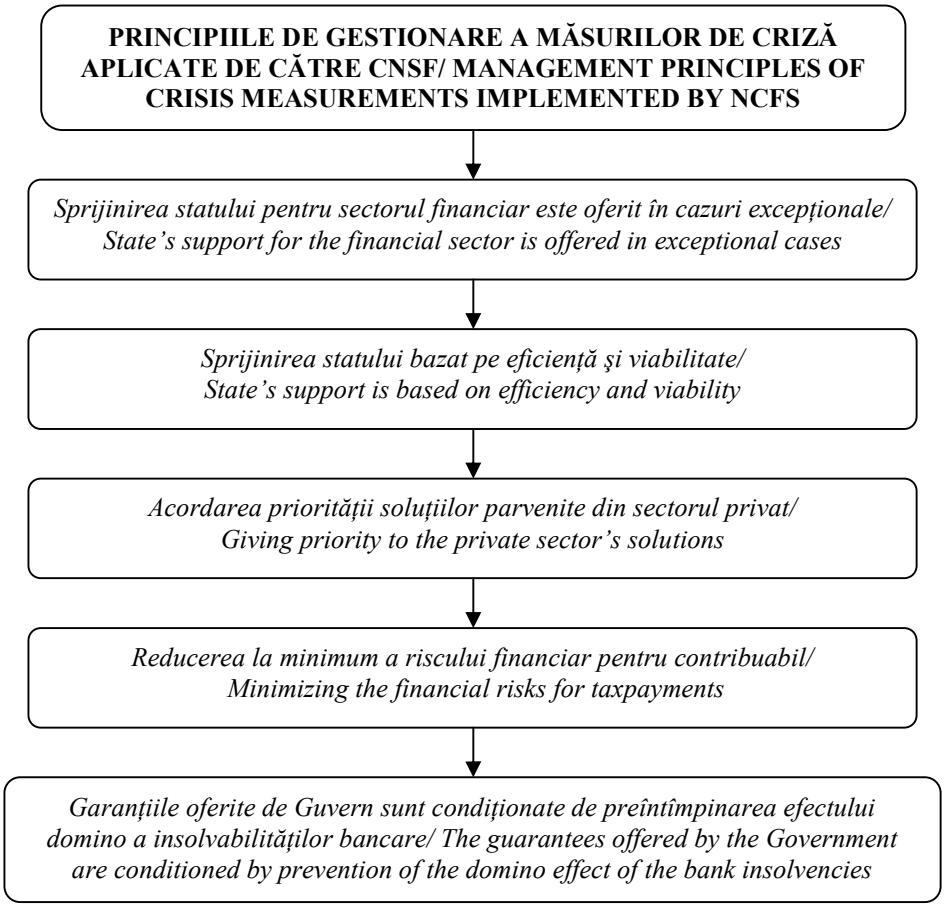

Fig. 2. Principiile de gestionare a măsurilor de criză aplicate de către CNSF/
Fig. 2. Management principles of crisis measurements implemented by NCFS
Sursa/ Source: Elaborată de autori în baza materialelor BNM./ Elaborated by the authors on the NBM materials

Se cunoaste că nivelul securităţii economico-financiare depinde foarte mult de elaborarea şi realizarea strategiei securităţii financiare.

Strategia securităţii financiare poate fi fundamentată pe următoarele principii: a) asigurarea juridică, b) prognozarea şi minimizarea riscurilor posibile în cadrul sistemului financiar, c) coordonarea şi adaptarea măsurilor

It is known that the economic and financial security level depends heavily on the development and implementation of the financial security strategy.

Financial security strategy may be based on the following principles: a) legal insurance; b) forecasting and minimizing the potential risks in the financial system; c) coordination and adaptation of the preventive measures to

preventive, orientate spre preîntîmpinarea apariţiei pericolelor privind securitatea economico-financiară şi minimizarea consecinţelor negative.

prevent the emergence of hazards of the financial and economic security and minimizing the negative consequences.

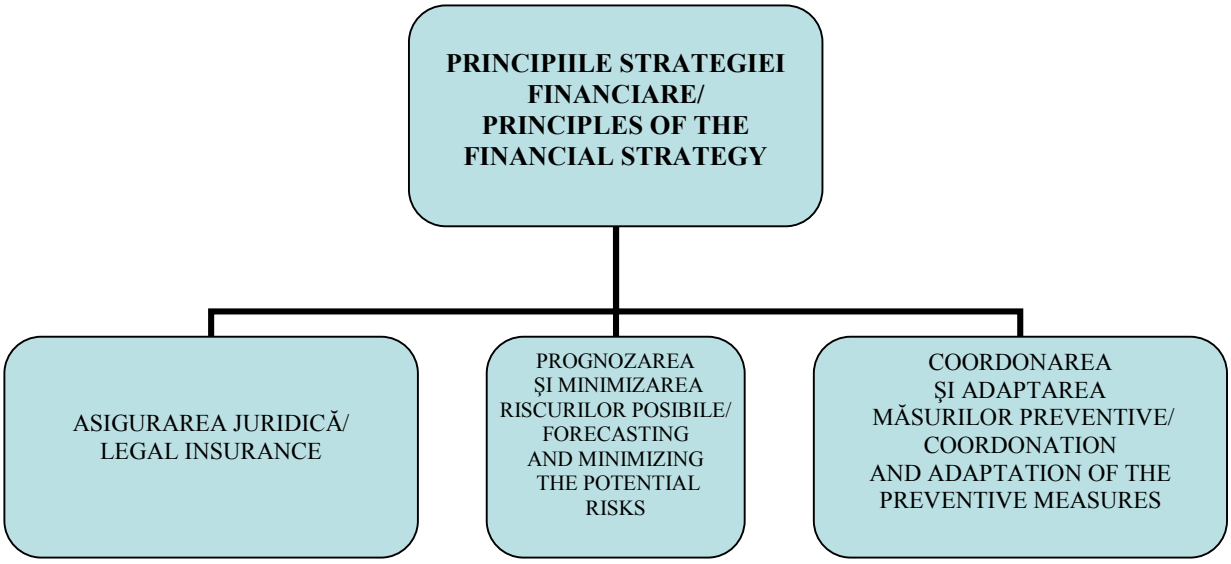

Fig. 3. Principiile strategiei financiare/Fig. 3. Principles of the financial strategy
Sursa/Source: Elaborată de autori./Elaborated by the authors.

O semnificaţie primordială în cadrul sistemului de securitate economică îl reprezintă datoria publică internă. În literatura de specialitate, datoria publică internă este definită ca o parte integrantă a datoriei publice totale şi evidenţiază împrumuturile de stat de pe piaţa financiară internă, de la persoanele fizice sau juridice, în monedă naţională sau în valute străine, precum şi împrumuturile angajate de terţi, cu garanţia statului, nerambursate la un anumit moment dat [16, p.17].

Legislaţia Republicii Moldova, defineşte datoria de stat internă, ca o parte integrantă a datoriei de stat reprezentînd totalul sumelor obligaţiilor neonorate şi a dobînzilor datorate şi neonorate, contractate în numele Republicii Moldova de către Guvern prin intermediul Ministerului Finanţelor de la rezidenţii Republicii Moldova [2].

Prin urmare, sistemul de relaţii financiare, care are ca obiect mişcarea capitalului din sectorul privat în sectorul public, sub formă de împrumut public, destinate pentru realizarea politicilor publice reprezintă datoria publică internă.

Necesităţile de resurse suplimentare ale statelor generează contractarea de împrumuturi publice interne, fiind condiţionate de următorii factori:

• decalajul înregistrat în cursul anului între ritmul de încasare a veniturilor şi cel al efectuării cheltuielilor publice;

• rambursarea împrumuturilor contractate de stat ajunse la scadenţă.

• preluarea de către stat a activelor neperformante din economie şi a unor pierderi din economie, înregistrate de întreprinderi cu capital de stat etc.

Astfel, în cazul în care resursele financiare ale statului sunt limitate, se recurge la identificarea resurselor financiare pe piaţa internă, utilizînd diverse instrumente ale datoriei interne.

Instrumentele generatoare datoriei interne sunt: a) valorile

Internal public debt has a primary significance in the system of economic security. In the literature, internal public debt is defined as an integral part of the total public debt and highlights the state loans from the domestic financial market, from individuals or legal entities, in national currency or foreign currency, and also loans incurred by the third parties with state's guarantee, not reimbursed at some time [16, p.17].

Moldovan law defines the internal state debt as a part of the state debt representing the total amount of unfulfilled obligations and indebted and unfulfilled interests, contracted in the name of the Republic of Moldova, by the Government through the Ministry of Finance, from the residents of the Moldova [2].

Therefore, the internal state debt is the system of financial relations, which has the objective to move capital from the private sector in the public one, under the form of public borrowing for the fulfillment of public policies.

Necessity of additional resources of states generates internal public borrowings, being conditioned by the following factors:

• the recorded gap during one year between the revenue collection rate and public spendings;

• state loan repayment that reached the loan maturity;

• state's takeover of bad assets in the economy and of some losses in the economy, recorded by state-owned enterprises, etc.

Thus, if the state's financial resources are limited, there are identified the financial sources from the domestic market, using various instruments of internal debt.

Instruments that generate the internal debt are: a) state

mobiliare de stat ; b) împrumuturile de la Banca Centrală şi instituţiile financiare din Republica Moldova; c) alte instrumente generatoare de datorie de stat internă [19, p.322].

În Republica Moldova sunt stabilite restricţii cu privire la acordarea împrumuturilor şi garanţiilor statului sau organelor acestuia, sub orice formă, inclusiv prin procurarea pe piaţa primară a hîrtiilor de valoare de stat de către Banca Naţională a Moldovei [4].

Ministerul Finanţelor emite valori mobiliare de stat pentru plasare pe piaţa internă în monedă naţională, avînd forma de înscriere în cont şi/sau materializată.

Un aspect semnificativ al datoriei publice interne îl reprezintă împrumuturile pentru cheltuieli curente şi cheltuieli de capital ale autorităţilor publice locale. Confom legislaţiei în vigoare autorităţile executive ale unităţilor administrativ-teritoriale, în baza deciziilor autorităţilor reprezentative şi deliberative respective, pot angaja împrumuturi, cu scadenţă în acelaşi an bugetar, de la autorităţile publice ierarhic superioare, de la instituţiile financiare şi de la alţi creditori din ţară.

Conform legislaţiei în vigoare, volumul total al împrumuturilor pentru cheltuieli curente, cu scadenţă în acelaşi an bugetar, nu trebuie să depăşească 5% din totalul veniturilor aprobate (rectificate) ale bugetului unităţii administrativ-teritoriale căreia i se acordă împrumutul [3].

În conformitate cu articolul 12, din Legea Republicii Moldova nr. 419-XVI din 22 decembrie 2006, cu privire la datoria publică, garanţiile de stat şi recreditarea de stat, mijloacele obţinute din împrumuturile interne şi publice de stat sau din plasarea valorilor mobiliare de stat, în limitele bugetelor anuale, sunt utilizate pentru: a) sprijinirea dezvoltării economiei ţării şi activităţii investiţionale; b) promovarea exporturilor; c) crearea de noi locuri de muncă şi îmbunătăţirea condiţiilor sociale şi ecologice în ţară; d) lichidarea consecinţelor calamităţilor naturale şi ale altor situaţii excepţionale; e) rambursarea prealabilă, rambursarea, refinanţarea şi restructurarea obligaţiilor existente şi a garanţiilor; f) finanţarea deficitului bugetar şi acoperirea necesităţilor decalajului de casă pe termen scurt al Trezoreriei de Stat [2].

Plafoanele datoriei de stat, inclusiv ale datoriei de stat interne şi publice, precum şi plafoanele garanţiilor de stat, la o dată anumită, sînt stabilite în conformitate cu Legea bugetului de stat. Pentru anul 2011, datoria de stat internă este prognozată în mărime de 5 604,9 mil.lei, ponderea acesteia în PIB fiind de 6,8 la sută sau cu o descreştere de 0,6 puncte procentuale faţă de anul 2010 [19 p.94].

Conform datelor Ministerului Finanţelor al Republicii Moldova la situaţia din 31 decembrie 2010, datoria de stat internă a constituit 5 304,9 mil. lei şi este complet formată din valori mobiliare de stat dintre care: a) VMS emise prin licitaţie - 2 891,5 mil.lei (54,5%); b) VMS convertite - 2 213,4 mil.lei (41,7%); c) VMS plasate prin subscriere - 200,0 mil.lei (3,8%). Ca pondere în PIB, datoria de stat internă a constituit 7,4 la sută, micşorîndu-se comparativ cu anul 2009 cu 1,1 puncte procentuale [14, p. 15].

securities; b) loans from Central Bank and financial institutions from Moldova; c) other instruments generating the internal state debt [19, p.322].

There are set some restrictions on loans and state or its organs guarantees in Moldova, in any form, including the purchase on the primary market of state securities by the National Bank of Moldova [4].

Ministry of Finance issues state securities for their placement on the domestic market in national currency, having the subscription account form and/or materialized.

The borrowings for current expenditures and capital expenditures of local authorities represent a significant aspect of the internal public debt. According to the legislation in force, executive authorities of the territorial-administrative units on the basis of the representative and deliberative authorities' decisions, can take loans with maturity in the same budget year, from the higher authorities, financial institutions and other creditors from the country.

According to the legislation, the total volume of loans for current expenditures, with maturity in the same budget year should not exceed 5% of the total approved revenues (adjusted) of the budget of the administrative-territorial unit to which the loan is granted [3].

In accordance with the article 12 from the Law of the Republic of Moldova no. 419-XVI of 22 December 2006 on public debt, state guarantees and state lending, funds received from domestic and public state loans or from state securities' placement, within the annual budgets, are used for: a) supporting the development of the country's economy and investment activity, b) promoting exports; c) creating new job places and improvement of social and environmental conditions in the country, d) liquidation of consequences of natural disasters and other emergencies; e) prior reimbursement, repayment, refinancing and restructuring of the existing obligations and guarantees f) financing the budget deficit and covering the necessities of the short term cash discrepancy of the State Treasury [2].

Limits of the state debt, including the internal and public debt, and also the limits of state guarantees, on a certain data, are set according to the State Budget Law. For 2011, internal state debt is expected to be in the amount of 5604, 9 mil MDL, its share in GDP being 6.8% or with a decrease of 0.6 percentage points from 2010 [19 p.94].

According to the Ministry of Finance of the Republic of Moldova, on December 31, 2010, the internal state debt was 5 304.9 million MDL and it was completely form of state securities, of which: a) SS issued through auction - 2 891.5 million MDL (54.5%), b) converted SS - 2 213.4 million MDL (41.7%) c) SS placed by subscription - 200.0 million MDL (3.8%). As a share of GDP, the internal state debt was 7.4%, being lower in comparison with 2009 by 1.1 percentage points [14, p. 15].

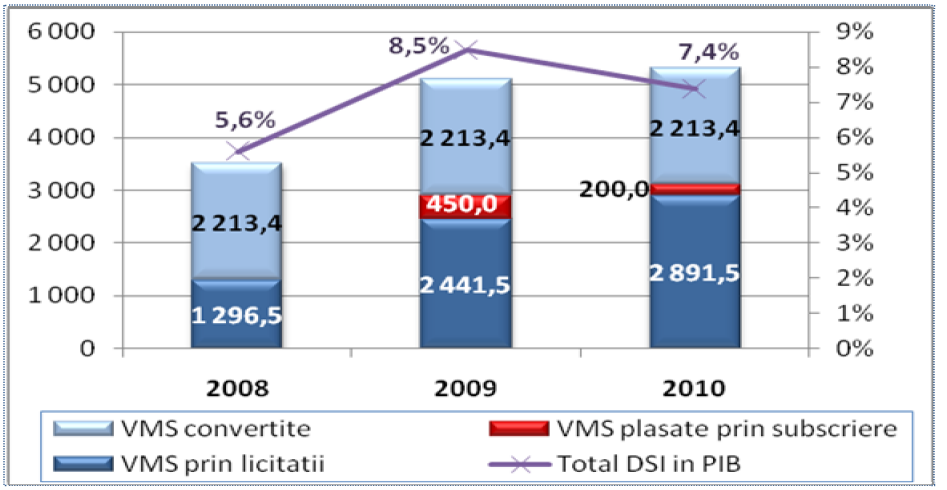

Fig. 4. Evoluția datoriei de stat interne şi ponderea acesteia în PIB, mil. lei, 2008-2010/
Fig. 4. Evolution of the internal state debt and its share in GDP, million MDL, 2008-2010
Sursa /Source: Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova / Ministry of Finance of the Republic of Moldova

Reieşind din cele expuse putem concluziona că, în prezent executarea bugetului de stat nu are necesitate de a recurge la acoperirea decalajului între ritmul de încasare a veniturilor şi cel al cheltuielilor publice, care poate fi înregistrat în cursul anului din contul mijloacelor aferente datoriei publice.

Pe de altă parte, este evident că statul nu profită pe deplin de efectele pozitive ale datoriei publice, legate de direcționarea împrumuturilor de stat la realizarea investițiilor publice.

Oportunitatea identificării resurselor financiare de către autoritățile publice din interiorul țării, constă în: a) resursele colectate pe plan intern sunt contractate în moneda națională; b) riscurile aferente situațiilor de incapacitate de plată a statului sunt diminuate esențial; c) tehnicile de gestionare utilizate sunt mult mai simple; d) reducerea dependenței financiare a statului față de exterior; e) reducerea constrângerii politice din exterior.

Mijloacele financiare obținute din împrumuturile de stat interne pot fi recreditate pentru finanțarea proiectelor investiționale, a programelor sau activităților prioritare de stat.

Despre influența favorabilă a împrumuturilor de stat asupra capitalului nu se poate vorbi decît numai în cazul în care acestea sunt utilizate în scopuri productive [18, p.322].

Astfel, pe termen lung, datoria publică internă contribuie la creşterea economică cu condiția să finanțeze cheltuieli publice cu caracter investițional sau reducerii de impozite. Succesul contractării resurselor financiare de pe piața internă, în special prin intermediul plasării valorilor mobiliare de stat, este determinat de o multitudine de acțiuni economice exercitate de către autoritățile publice ale statului, care stimulează participanții la procesul de contractare şi gestionare a datoriei publice, se menționează în mod special, cele cu caracter de menținere a echilibrului dintre riscurile şi costurile pe termen lung a portofoliilor datoriilor şi obiectivele stabilite în politicile publice cu caracter economic.

Contractarea resurselor interne contribuie la evitarea efectelor negative cauzate de decalajul încasărilor fiscale ale bugetului public şi respectiv, nu generează efecte inflaționiste semnificative.

Concluzii. Securitatea financiară a statului reprezintă

Based on the facts mentioned above we can conclude that in present, the state budget execution has no necessity to cover the gap between the revenue collection rate and the public expenditure rate, which may occur during the year, on the count of affrent means of the public debt.

On the other hand, it is obvious that the state does not take the full advantage of the positive effects of the public debt, related to directing of the state loans for the realization of public investments.

The opportunity of financial resources identification by public authorities in the country, consists of: a) resources internally collected are contracted in the national currency; b) risks of state's default situations are reduced essentially; c) the used management techniques are much simpler; d) reducing the financial dependence of the state from outside; e) reducing external political constraints.

The funds obtained from internal state loans can be re-credited in order to finance investment projects, programs or state priority activities.

A favorable impact of state loans on the capital can be seen only if they are used for productive purposes [18, p.322].

Thus, on the long-term, the internal public debt contributes to economic growth, with the condition to finance public spendings taht have an investment character or tax reduction. The success of contracting domestic financial resources, particularly through state securities placement is determined by a variety of economic activities performed by public authorities of the state, which stimulates the participants in the process of contracting and public debt management, there are mentioned in particular, the ones with the nature of maintaining the balance between risks and long-term costs of debt portfolio and objectives set out in the public policies with an economic character.

Contracting the internal resources helps to avoid negative effects caused by the gap of tax revenues of the public budget and respectively, do not generate significant inflationary effects.

Conclusions. Financial security of the state represents

starea sistemului financiar, capacitatea acestuia de a asigura dezvoltarea stabilă a sistemului economic prin intermediul repartizării şi redistribuirii resurselor financiare, destinate pentru menținerea nivelului necesar de reproducere, independență a statului şi capacitatea de concurență în sistemul finanțelor internaționale.

Securitatea financiară şi criza economică, ca fenomene economice sunt interdependente.

Ca surse de instabilitate financiară pot fi considerate dezvoltarea slabă a infrastructurii sistemului financiar, incluzînd sistemul de gestionare a riscurilor şi sistemul financiar, sistemul bancar, evidența contabilă.

Pentru a asigura nivelul securității financiare, este necesar de a stabili un echilibru între factorii economici şi politici, precum şi factorii sociali. Procesul respectiv, este dificil de realizat întrucît există divergențe serioase între mentalitatea politicienilor si cea a economiştilor, precum şi între principiile filozofiei politice şi economice.

Pentru analiza şi prognoza securității financiare a statului este necesar de a consolida indicatorii de referință, care sunt abordați de economişti într-un sistem unic. Sistemul indicatorilor securității financiare urmează sa fie monitorizați şi aprobați de către autoritățile publice ale statulu, fiind expuse în mijloacele de informare.

Un element semnificativ în procesul de asigurare a securității financiare în condițiile de criză economică, îl reprezintă datoria publică internă care deține un caracter dualist, şi se manifestă atît prin efecte negative cît şi pozitive.

Efectele pozitive constau în faptul că, creşterea datoriei publice interne semnifică un mecanism care stimulează dezvoltarea economică a statului, influențînd pozitiv fluxurile băneşti, creşterea economică, politicile investiționale, fiind totodată o sursă suplimentară a bugetului.

Efectele negative constau în monopolizarea pieței financiare de către valorile mobiliare de stat, prin substituirea investițiilor publice şi private din sectorul real al economiei, prin instrumente ale datoriei publice care sunt mai puțin riscante, presiune inflaționistă majoră, transformarea treptată a datoriei publice interne în datorie publică externă, apariția dificultăților în realizarea politicilor economice, din cauza datoriei publice interne excesive etc.

the state of the financial system, its ability to ensure a stable development of economic system through the distribution and redistribution of financial resources for maintaining the necessary level of reproduction, independence of the state and competition capacity in the international financial system.

Financial security and economic crisis are interrelated as economic phenomena.

Poor development of financial system infrastructure, including risk management system and financial system, banking system, accounting can be considered sources of financial instability.

In order to ensure the financial security it is necessary to establish a balance between economic and political factors, and also social factors. This process is difficult because there are serious differences between the mentality of politicians and economists, and between political and economic philosophy principles.

In order to analyze and forecast the financial security of the state, it is necessary to strengthen the reference indicators, which are seen by economists in an unique system. The financial security indicators have to be monitored and approved by the government, being also exposed in media.

The internal debt that has a dual character, and that it is manifested both througt positive and negative effects represents a significant element in ensuring financial security in conditions of economic crisis.

Positive effects are that the growth of internal public debt represents a mechanism to stimulate the economic development of the state, the positive cash flows, economic growth, investment policies, being at the same time an additional source for the budget.

Negative effects consist of monopoly of the financial market by state securities, by substituting public and private investments from the real sector of the economy, through debt instruments that are less risky, major inflationary pressure, the gradual transformation of internal debt in foreign debt, difficulties in implementing economic policies because of the excessive internal debt, etc.

Bibliografie/Bibliography

1. Legea Nr. 112 din 22.05.2008 pentru aprobarea Concepției securității naționale a Republicii Moldova, Monitorul Oficial, Nr. 97-98, din 03.06.2008 .
2. Legea Republicii Moldova nr. 419-XVI din 22 decembrie 2006, Cu privire la datoria publică, garanțiile de stat şi recreditarea de stat, Monitorul Oficial, 9 martie 2007, nr.32-35, p. I, art. 114.
3. Legea Republicii Moldova nr. 397 din 16 octombrie 2003, privind finanțele publice locale, Monitorul Oficial nr. 248 din 19 decembrie 2003.
4. Legea Republicii Moldova nr 548 din 21.07.1995, cu privire la Banca Națională a Moldovei, Monitorul Oficial Nr. 56-57 din 12.10.1995
5. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 1136 din 18.10.2007, cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr.419-XVI din 22 decembrie 2006, cu privire la datoria publică, garanțiile de stat şi recreditarea de stat, Monitorul Oficial Nr. 175-177, din 09.11.2007.
6. А.С. Хорошева, Условия обеспечения финансовой безопасности государства, Финансы, учет, банки. Выпуск, № 14, 2008, Донецк, 2008.
7. А.С. Громова, Бюджетно-финансовая безопасность и экономический рост как критерий проведения экономической политики государства, Известия Томского политехниеского университета. 2007, Т.311, № 6
8. Г.С Вечканов, Экономическая безопасность, Санкт – Петербург, 2005, 256 с.
9. Ирина Таран, Финасовая политика и экономическая безопасность странь. Учебное пособие, Кишинев -2005.

CEP USM.129 c.
10. Gheorghe Secară, Delia Fratu, Unele Aspecte privind criza economico-financiară şi dezvoltarea durabilă, Buletin Ştiinţific al Univesităţii Creştine, „Dmitrie Cantemir", Braşov, 373 p.
11. Global financial stability report, „Time to Fix Causes of Financial Crisis, Says IMF", http://www.imf.org/external/pubs/ft/survey/so/2011/new041311a.htm
12. Notă cu privire la prognoza actualizată a indicatorilor macroeconomici pentru anii 2012 – 2014, din 10.05.2011, MEC al RM, www. mec.gov.md.
13. Memorandumul de înţelegere privind menţinerea stabilităţii financiare, din 28.02.2010, Guvernul RM, BNM s.a, http://www.bnm.md/md/financial_stability
14. Raportul anual privind situaţia în domeniul datoriei publice, garanţiilor de stat şi recreditării de stat pe anul 2010. www.minfin.md
15. Magdalena Călin, Datoria publică, Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 2006, 272 p.
16. Elena – Doina Dascălu, Datoria publică, reglementare şi administrare în România, EDP, Bucureşti, 2008, 148 p.
17. Iulian Vacărel – coordonator, ş.a, Finanţe publice, Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti 2006, 680 p.
18. Angela Secrieru, Finanţele publice, instrumente şi mecanisme financiare de intervenţie guvernamentală, Chişinău, 2004, 424 p.
19. Notă informativă la proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2011, Ministerul Finanţelor al Republicii, 114, p.